

była bardziej jednoznaczna, gdy do analizy włączano jedynie nietypowe osobniki obu gatunków, co oznacza, że zbiór porównawczy wykorzystywany przy oznaczaniu osobników o wątpliwej przynależności systematycznej powinien zawierać znaczące proporcje osobników nietypowych obu gatunków.

Katarzyna WATAŁA, Łódź

Osiągnięcia polskiego pszczelnictwa u progu XXI wieku

Achievements of the Polish apidology on the eve of the 21st century

Pszczelnictwo jako dyscyplina nauki poświęconej pszczołom i pszczelarstwu rozwijała się bardzo prężnie przez cały miniony XX wiek. Poprzez nadzwyczajną aktywność twórców tej dyscypliny, szczególnie lata ostatniego półwiecza zaznaczyły się godnie w historii polskiej, ale także światowej nauki. Intencją tego referatu jest charakterystyka osiągnięć, które miały decydujący wpływ na rozwój pszczelarstwa w kraju. Przytoczone zostaną także i takie badania, których wyniki miały znaczenie daleko wykraczające poza granice naszego kraju, które śmiało zaliczyć można do światowych osiągnięć apidologicznych w naukach, zarówno podstawowych, jak i stosowanych. Do tej pierwszej grupy zaliczyłbym prace J. WOYKEGO nad: szczegółowym wyjaśnieniem mechanizmów determinacji płci u pszczół, wykryciem i opisaniem alleli płciowych, wykryciem zjawiska zjadania larw trutni diploidalnych i „powołaniem ich do życia” poprzez opracowanie techniki ich wychowu oraz udowodnieniem zjawiska wielokrotnej kopulacji matek pszczelich. To ostatnie z wymienionych badań pozwoliło na opracowanie, także przez J. WOYKEGO, dawek nasienia stosowanych przy sztucznym unasienianiu matek pszczelich. Dzięki tym aplikacyjnym badaniom zaczęto stosować powszechnie i z sukcesem (ze skutecznością większą niż przy naturalnym unasienianiu) na całym świecie sztuczne unasienianie matek pszczelich, co pozwoliło na znaczny postęp w hodowli i badaniach genetycznych. Charakterystyki tej nie sposób jednak dokonać bez udziału ich bohaterów, których losy związane były najczęściej z konkretnymi placówkami badawczymi. Dlatego też przegląd osiągnięć powinien być uzupełniony o charakterystykę pszczelarskich ośrodków badawczych.

Aby jednak nie ograniczać się tylko do historii warto opracowanie to uzupełnić o charakterystykę współczesnej aktywności. Szczególnie tej powiązanej z zagranicznymi ośrodkami apidologicznymi. Istnieją bowiem dzisiaj w kraju wspólnie z tymi placówkami realizowane projekty badawcze, których tematyka koncentruje się na rozwiązywaniu najważniejszych problemów nurtujących pszczelarstwo światowe. Wydaje się, iż do grupy tych najważniejszych zaliczyć można projekt realizowany przez nasz ośrodek (Zakład Pszczelnictwa ART w Olsztynie) wspólnie z Instytutem Pszczelnictwa w Oberursel (Uniwersytet we Frankfurcie nad Menem), zmierzający do wyhodowania pszczół odpornych na *Varroa jacobsoni*. Pszczelnictwo polskie skutecznie wkracza także do Europy. Potwierdzeniem tej tezy jest realizacja pierwszego pszczelarskiego projektu biotechnologicznego, opłacanego przez Unię Europejską, w ramach pakietu INCO-COPERNICUS: „Mapping disease resistance genes with QTL in the honey bees”, w którym obok 6 zagranicznych ośrodków badawczych i nasz zespół uczestniczy.

Jerzy WILDE, Olsztyn